

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: חג השבועות

א' בסיון תשפ"ד 1528 (שנה כט')

ההפטרה: "והיה מספר" (הושע ב)

פרשת במדבר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א,א)

ב-ג' דברים ניתנה התורה: באש, במים ובמדבר, ויש בהם רמז לעבודתו הרוחנית של האדם. האש - מסמלת חמימות, לומר לאדם שיקיים את המצוות בחום ובהתלהבות של קדושה. המים - רומזים לקרירות, כאשר מתעורר באדם רצון לעבור עבירה, שיהיה קריר לעשותה. ומדבר - מקום צייה ושממה, לומר לאדם שעליו לשתוק שהוא נמצא בחברת אנשים המדברים דברים בטלים ולא יצטרף לשיחתם. פעמים רבות האדם טועה ובמקום להשתמש בקרירות כלפי עבירות הוא משתמש בה למצוות, ולהיפך. גם בעניין הענוה והגאווה - בכל ענייניו צריך האדם לנהוג בענוה, אולם ברוחניות ובקיום מצוות עליו להיות גאה ובטוח בעצמו שנאמר: "ויגבה ליבו בדרכי ה'", אך יש הנוהגים הפוך ורק כשמגיעים לעבודת ה' הם נעשים לפתע ענווים וכנועים. וזה שאמרו חז"ל: ב-ג' דברים ניתנה התורה: "באש, במים ובמדבר", כלומר צריך האדם לדעת מתי והיכן להשתמש ב"אש" המסמלת את החמימות, מתי ב"מים" - המסמלים את הקרירות, ומתי "במדבר" - שהוא סמל לשתיקה ויראת שמים.

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א,א)

מדוע ניתנה התורה במדבר ולא בארץ ישראל, שבה עיקר קיומן של המצוות? הסביר הרב יוסף שלום אלישיב זצוק"ל: במדבר אין דריסת רגל לבני אדם וללא הניסים שעשה ה' לעם ישראל, לא היה בכוחם לשרוד במדבר סיני שנאמר (דברים ה, טו): "המוליכך במדבר הגדול הנורא נחש שרף ועקרב וצימאון אשר אין מים". ללמדנו כי כשם שהתורה ניתנה במקום סכנה ובתנאים קשים לקיומם של הבריות, כך מחויבים ישראל לקיים את התורה ולשמור את המצוות בכל מצב, ושום קושי בעולם אין בו כדי לפטור את האדם מלקיים את ציווי התורה, ואדרבא אם למרות כל הקשיים לא יתרפה מלקיימה, מובטח לו שהשם יתברך יעזרהו ויושיעו מכל צרה וצוקה כשם שסייע לעם ישראל במדבר באופן ניסי. (שם)

בזכות סבלנותו של מגיד שיעור

מעשה שהיה

לפני מספר שנים מסרתי שיעור בשכונת רמת אהרן בבני ברק. במשך שלוש שנים השתתף בשיעור אדם שלא הפסיק לשאול שאלות והפריע למהלכו התקין. מגיד שיעור אחר כבר היה כועס וגוער בו, אך אני מעולם לא איבדתי את הסבלנות, ועניתי לו בנחת על כל שאלותיו. לאחר שלוש שנים הוא ניגש אלי וסיפר את סיפור חייו שהיה מדהים: הוא גדל באמריקה בבית דתי, מרבית בני משפחתו פנו לעסקים, אך עקב צימאונו הגדול לידע, הוא פנה להשתלם במדעים ועשה חיל, עד שהגיע לתפקיד בכיר מאד בתעשייה האווירית של ארצות הברית, והיה חלק מהצוות ששיגר את החללית 'ספוטניק' לירח.

באחד מן הימים פנה אליו שר הבטחון של ישראל, ואמר לו: "מדוע אתה תורם את הכוחות והידע שלך

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לדבר בתפילה * סוף זמן ק"ש 8:23 - 8:23 * שקיעה 7:46 - 7:49

יציאת ש"ר"ת: 9:13

יציאת שבת: 8:17

כניסת שבת: 7:26

יציאת ח"ר"ת: 9:15

יציאת החג: 8:19

כניסת החג: 7:28

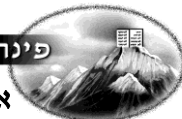
למדינה זרה? בוא ותן אותם למדינת ישראל". הוא קיבל את הצעתו ועלה לארץ, ועבד בתעשיות הביטחוניות תמורת שישית מהמשכורת שקיבל בארצות הברית. הוא השתתף בפיתוח טנק ה"מרכבה" ובפרויקטים חסויים נוספים. במסגרת תפקידו הוא היה מכנס בכל חודש חמישים ראשי מחלקות, ומורה להם את אשר עליהם לעשות בחודש הקרוב. כדי להגיע ולדבר אתו במשרדו היה צורך לעבור סוללה של שש מזכירות, אך בשיעור הוא ישב כאחד האדם ורק שאל שאלות. כאשר הוא בא לדבר איתי הוא היה כבר מעל גיל ארבעים, אב לבן ובת וסב לנכדה. "כעת אני מצוי בפרשת דרכים, אני לא אדם בזבזן וצברתי לי מספיק כסף שבעזרתו יש ביכולתי לשבת וללמוד תורה כל חיי, אבל מעולם לא ידעתי לענות לעצמי על השאלה האם אכן אדע ביום מן הימים ללמוד, מפני שעזבתי את הלימוד רק בגלל שלא השיבו לשאלתי. גם בהמשך החיים, כשהשתתפתי בשיעורים, ושאלתי יותר מידי שאלות, קיבלתי את אותו יחס משפיל, אך אתה נתת לי תקווה. במשך שלוש שנים אתה משיב לשאלתי בכזו סבלנות, ולפיכך עשיתי חישוב מסלול מחדש, וכעת אני חושב שאולי עוד יש לי סיכוי לגדול לתלמיד חכם, ואם באמת יש לי סיכוי כזה – איני חפץ להפסיד את ההזדמנות. בתעשייה האווירית חפצים שאכהן כסמנכ"ל, ובחודש הבא זה הולך לקרות. כעת אני ניצב בפני החלטה גורלית: או שאני מקבל את ההצעה ומתמנה למשרה הבכירה, או שאני נוטש את העבודה ופונה ללמוד תורה, אך יש לי שתי שאלות קשות: השאלה הראשונה, האם באמת אהיה מסוגל לגדול לתלמיד חכם, והשאלה השנייה היא, שיש לי בעיה עם אבי הזקן, שכשהוא ישמע שעזבתי את העבודה – איני יודע איך הוא יקבל זאת, מה עלי לעשות?", "מתי יש לך חופש מהעבודה?" שאלתי אותו. "בעוד שבועיים", השיב. "איפה אתה נמצא בחודשי החופש?", "בירושלים". הוספתי ושאלתי: "האם זהו חופש מוחלט, או שאתה עדין עובד מספר שעות ביום?". "אני עובד 5 שעות ביום במקום 9 שעות".

"מצוין, אני אמצא לך חברותא בירושלים שילמד איתך באופן אישי שעתיים בבוקר ושעתיים בערב ואני מבקש ואף דורש: תוציא לו את הנשמה עם השאלות שיש לך, אל תהסס לשאול אף שאלה. במשך הזמן הזה תראה אם אתה משתלב ונכנס לעניינים, לאחר חודשי החופש תחזור לבני ברק ונדבר שוב". ביקשתי מראש כולל לאברכים מצוינים בירושלים שיבחר לי אברך שיוכל ללמוד עם אותו מדען, והוא אכן החל ללמוד אתו בחברותא. לאחר שבועיים הוא הגיע אלי לבני ברק.

"כבר אין לי שאלות. החלטתי לשבת בבית ה' כל ימי חיי, ואני מבקש שתסדר לי חברותא!" סידרתי לו חברותא, אברך מכולל 'חזון איש'. הוא הגיע אל בית האברך ב-7:40 בבוקר, ולקח את הילדים של האברך ברכבו אל מקומות הלימוד שלהם, ומ-8 בבוקר עד שמונה בערב הם ישבו ולמדו בהתמדה עצומה ונוראה.

אך מה שקרה בינתיים בתעשייה האווירית היה מעניין לא פחות. בהנהלת התעשייה האווירית קיבלו רגליים קרות, והחליטו לבסוף שלא ניתן למנות אדם עם כיפה שחורה כסמנכ"ל, לכן לקחו אדם שלא הגיע לקרסוליו ומינוהו תחתיו. דבר זה היה עילה עבורו לדרוש פיצויים בגלל הרעת תנאי העבודה, והנהלת התעשייה האווירית הסכימה לתת לו על כך פיצויים בגובה שלוש מאות אחוז ממשכורתו. כאשר הם שמעו על החלטתו לעזוב כליל את העבודה פנו אליו וביקשו שיעבוד כיועץ שמונה שעות בשבוע ויקבל את אותה משכורת שקיבל עד לאותו היום. "להפסיד שמונה שעות מהתורה? לא בא בחשבון, לצורך פרנסה אני מוכן לעבוד רק 4 שעות בשבוע", לבסוף הם התפשרו על 6 שעות שבועיות. היום הוא כבר סיים את כל הש"ס בעיון ועובד בתעשייה האווירית ביעוץ במשך ארבע שעות בשבוע. הוא מקבל את אותה משכורת שקיבל לפני כן, בנוסף לפיצויים הגבוהים שקיבל.

פעם פגש אותי בנו, וסיפר לי: "הרב, דע לך שאני הבאתי את אבי לשיעור שלך. באותה תקופה למדתי בישיבה ברמת השרון, וכשהייתי חוזר הביתה נהגתי להיכנס אל בית הכנסת ולשמוע את השיעור שלך, כשראיתי שאתה עונה על כל השאלות בסבלנות כה גדולה ולא מקפח אף שואל, אמרתי בליבי כי זה שיעור שמתאים לאבא שלי, כיון שאבי לא הסתדר באף שיעור שהשתתף בו, ותמיד התרגזו על ששאל שאלות מרובות. באתי לאבי ואמרתי לו: 'מצאתי שיעור שיתאים לך, בוא תנסה!' וכך הבאתי את אבי לשיעור שלך. ולמה אני מספר זאת? בכדי שנראה עד כמה שיעור תורה מתוך הארת פנים יכול להשפיע על אדם ולשנות אותו מקצה לקצה, ומה התורה נותנת לבני האדם. (אתר אחינו)

הלכות חג השבועות

- א. החל מראש חודש סיון (סי' תלד ס"ג בהרמ"א) ועד יב בסיון לא אומרים תחנון (חזו"ע יו"ט עמ' שנג) ולכן במנחה של שבתות במדבר ונשא אין אומרים "צדקתך" (שו"ע סי' רלז ס"ב).
- ב. חייב אדם לשמח את אשתו ובני ביתו בחג השבועות ולכן יקנה להם קודם החג דברים הראויים להם כדי שישמחו בחג, לכל אחד ואחד דבר הראוי לו לשמח אותו (ילקו"י שבעות סי' תלד ס"ט ע"פ שו"ע אורח"ח סי' תקכט ס"ב), וזה קודם לכל ההידורים שעושה לכבוד החג (ילקו"י סס).
- ג. נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבתי הכנסת ובבתים לכבוד חג השבועות, זכר למה שאמרו חז"ל: "כל דיבור שיצא מפי הקב"ה [במעמד הר סיני] נתמלא כל העולם כולו בשמים, וכן תללות ענפי אילנות לרמז למה שאמרו חז"ל, בעצרת נידונים על פירות האילן (סי' תלד ס"ג בהרמ"א).
- ד. עדיף לקטוף ענפים מעצי סרק ולא מעצי פרי, ואם בכל זאת רוצה לקטוף ענפים מעצי פרי נכון לעשות כן ע"י גוי בלא סיוע ישראל משום "בל תשחית" (ע"פ ילקו"י ח"ה עמ' קלד).
- ה. דייר הרוצה לקטוף מספר ענפי הדסים מן הגינה של הבניין בו הוא גר לצורך הנ"ל מותר לו, כי אין השכנים מקפידים על כמות קטנה כזו (משפטי דלד ח"ג סי' ו ס"ב, עליו לשלח ח"ה עמ' תקעח). ואם רוצה לקטוף מהשושנים של הבניין יבקש אישור מדיירי הבניין (עליו לשלח סס).
- ו. והוא הדין שאין לקטוף פרחים מגינות פרטיות ואף לא מגינות ציבוריות של העיריה (ילקו"י סס).
- ז. אסור לחמם מים [כגון: בקומקום] ביו"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (שו"ע סי' תקיא ס"ב).
- אבל במים קרים (מועדים כהלכה סי' כה ס"ד) או במים שהתחממו מערב יו"ט (שו"ע ס"ב) או במים שהתחממו מהשמש בדוד שמש ביו"ט (חזו"ע יו"ט עמ' מא-מב, מעין טהרה עמ' קפ ס"ל, ילקו"י יו"ט סי' תקיא ס"ג) וכן מים שהתחממו ביו"ט בבזילר חשמלי שבדוד השמש ע"י שעון שבת שכונן מערב יו"ט (ילקו"י יו"ט סי' תקיא ס"ג ולדל כמו שכתב בשו"ת הרש"ל ח"ב סי' עד – שהתיר רק לאורך פניו ודיו ורגליו, הרב חיים רבי מחולון מקורות וטעמים במיל (tiferetnoy@gmail.com) מותר לרחוץ בהם כל גופו ביו"ט במקלחת שבבית (שו"ע ס"ב) [יזהר מסחיטת השיער והמגבת ולא ישתמש בספוג רחצה].
- ז. נכון לקרוא את ספר התהלים ביום חג השבועות שבו נפטר דוד המלך ע"ה (כה"ח ס"ק לד) ונוהגים לקרא את מגילת רות (ללא ברכות!) (ילקו"י ח"ה עמ' תמג).
- ח. יש חיוב ללמוד תורה גם ביום (ילקו"י ח"ה עמ' תמט). וישתדל לחדש איזה חידוש בתורה שהוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה – לכל השנה, ואם אינו יודע לחדש ישתדל לשמוע או ללמוד חידוש שלא ידע קודם (כה"ח ס"ק לה).
- ט. נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות (שו"ע ס"ג בהרמ"א) ולכן יקפידו שאם אוכלים קודם בשר ימתינו 6 שעות ואח"כ יאכלו חלב (שו"ע יו"ד פט ס"א). ומנהגנו לאכול תחילה מאכלי חלב [ויש נוהגים לאכול חלב עם דבש (חזו"ע יו"ט עמ' שיה)] ואחרי שטיפת ידים, קינוח והדחת הפה אוכלים מאכלי בשר (ילקו"י ח"ה עמ' תמד). ומצוה לאכול בשר בהמה (ואם אי אפשר אז עוף) ולשתות יין לשמחת החג.
- י. תיקון ליל שבועות: פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה עד עלות השחר, [והטעם הוא לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל ישנים והוצרך הקב"ה להעירם ע"י קולות וברקים ולכן מתקנים זאת ע"י הלימוד בלילה הזה] (כה"ח סי' תלד ס"ק ו).
- ונוהגים בזה הגברים ולא הנשים (בא"ח א' ושלח ס"ו), מ"מ רשאויות הנשים להשתתף בלילה זה אך ילמדו לימוד אחר [כגון: תהילים, מוסר, הלכות וכדו'] (כמובן בצניעות כגון: בעזרת הנשים וכדו') (ילקו"י סי' תלד ס"ק ט). [וידוע מעלתו של לילה זה שכל מי שלא ישן בלילה זה כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה זו (כה"ח סי' תלד ס"ק ו). ומוסיף הזוהר הקדוש שהקב"ה רושם אותו בספר הזיכרונות ומברך אותו ב-70 ברכות (סס)]. יזהר מאוד שלא לדבר שום שיחה בטילה או דברי חולין בלילה זה, וכל שכן שאין לדבר דברי ליצנות ולשון הרע, וכל רגע בלילה זה יקר מאוד ואם לומד כראוי זוכה לדברים הרבה (כה"ח סי' תלד ס"ק יא).
- יא. נכון ללמוד עם הציבור "תיקון ליל שבועות" שבמחזורים שנתקן ע"פ הזוהר והמקובלים, מ"מ מי שחשקה נפשו לעסוק בגמרא ופוסקים אין למחות בידו כי יש לו על מה לסמוך (חזו"ע עמ' ס"ו) וע"פ הקבלה אין ללמוד משניות בלילה זה (עמ' שיה) אע"פ שלפי ההלכה אין בזה איסור (ילקו"י ס"ג).
- יב. אם יש תלמיד חכם, מה טוב ומה נעים שיבאר לקהל את דברי הגמרא והמדרש שבתוך תיקון ליל שבועות בתוספת פירושים ונופך, וכן יבאר מקצת מתרי"ג מצוות ובמיוחד מצוות הנוהגות למעשה וע"י כך לא יבואו הציבור לידי תרדמה, (תורת מועדים סי' יג ס"ג).
- יג. הערים כל הלילה, יקראו קריאת שמע [שעל המיטה] קודם חצות לילה (12:40) (ת"מ ס"ב). וטוב עם כל הפוסקים (יעלזר), "יושב בסתר" "אנא בכח" (עיין בא"ח פיקודי ס"יד) אבל לא יברכו ברכת "המפיל" [אפילו בלא שם ומלכות] (עיין ברכת ה' ח"ד פ"ז 20, שו"ת רב פעלים סוד יקרים סי' ז"ה). והתימנים נהגו שלא לקרוא קריאת שמע בלילה זה שלא ישנים בו (שו"ע המקור עיני יצחק לגר"י רלאכי מועדים עמ' עב).

יד. יזהר שלא יתנמנם בתפילת שחרית שאז יצא שכרו בהפסדו, ויש להיזהר שלא להתפלל קודם נץ החמה (שיתחיל שמונה עשרה עם נץ החמה (זריחה) = 5:38) אא"כ בשעת הדחק כשהציבור עייפים ביותר ואינם יכולים להמתין לנץ שאז יכולים להתחיל "ברוך שאמר" משעלה עמוד השחר (4:07) (קלור ילקו"י סי' תרכ"ד ס"ב). לכתחילה אין להתעטף בטלית אלא כשעה זמנית קודם נץ החמה (4:23) ומ"מ לא לפני 4:15 [זמן טלית] (שארית יוסף ח"א עמ' רסא). מעלות השחר יפסיק לאכול ולשתות.

טו. * אם הלך לישון בערב וקם לתיקון ליל שבועות לפני חצות לילה:

- בקומו ייטול ידי וידו בלא ברכה, מ"מ אם רצה לברך "על נטילת ידיים" יש לו על מה לסמוך (הליכות עולם ח"א עמ' לו) ובעמוד השחר ייטול ידי וידו שוב ללא ברכה (ש"ע סי' ד ס"י, הלכה כדורה לגר"ד יוסף קס ס"ק מו) - יברך ברכת התורה בקומו (ש"ע סי' מז ס"יב, הלכה כדורה ס"ק כד).

- ברכות השחר (ללא ברכת התורה) המנהג לברך בעמוד השחר (עיין שו"ת יח"ד ח"ג סי' לג, הליכות עולם קס עמ' לה, הלכה כדורה סי' מז ס"כז) מ"מ רשאי ויכול לברך כבר מחצות לילה (כה"ח סי' מו ס"ק מט, אור לציון ח"ב עמ' מא-מב, הלכה כדורה סי' מז ס"כ).

* אם הלך לישון בערב וקם לתיקון ליל שבועות אחרי חצות לילה:

- בקומו ייטול ידי וידו בברכה (ש"ע סי' ד ס"י, הלכה כדורה קס ס"ק מו) ובעמוד השחר ייטול ידי וידו שוב ללא ברכה (הרמ"א קס, הלכה כדורה קס). - יברך ברכות התורה בקומו (ש"ע סי' מז ס"יג).

- ברכות השחר (ללא ברכות התורה) המנהג לברך בעמוד השחר (עיין שו"ת יח"ד ח"ג סי' לג, הליכות עולם קס עמ' לה, הלכה כדורה סי' מז ס"כז) מ"מ רשאי ויכול לברך כבר מחצות לילה (כה"ח סי' מו ס"ק מט, אור לציון ח"ב עמ' מא-מב, הלכה כדורה סי' מז ס"כ שו"ת יח"ד ח"ד סי' ד).

* אם נשארים ערים כל הלילה:

- ייטול ידי וידו ללא ברכה בעלות השחר (ש"ע והרמ"א סי' ד ס"יג).

- יברך ברכת התורה משיגיע עמוד השחר (ולא לפני כן) (כה"ח סי' מז ס"ק כו, אור לציון ח"ג פ"ד ס"ט).

- המנהג לברך ברכות השחר בעמוד השחר (שו"ת יח"ד ח"ג סי' לג, הלכה כדורה סי' מז ס"כג) מ"מ רשאי ויכול לברך כבר מחצות לילה (כה"ח סי' מו ס"ק מט, הלכה כדורה סי' מז ס"כ).

טז. אין לעמוד בשעת קריאת עשרת הדיברות, פן יאמרו שדוקא תורה זו מן השמים והשאר לא ח"ו. ואם נמצא בב"כ כזה שהקהל עומדים על רגליהם בשעת קריאת עשרת הדיברות יקדים לעמוד מתחילת הקריאה של העולה שבו מוזכרים עשרת הדברות.

הטעם: שיעמוד שלא יראה כמזלזל שכולם עומדים והוא יושב (חזו"ע יו"ט עמ' קיד).

[שמיעת עשרת הדיברות סגולה לרפואה - שבשעת שמיעתם יחשוב כאילו שומע עתה את קול ה' מתוך האש במעמד הר סיני ויכוון שבכל שנה מתחדש עניין של מתן תורה לכן כמו שבמתן תורה נרפאו כל החולים, כך בכוח האמונה הוא יוכל להתרפא כעת מכל תחלואיו] (חילקו"י עמ' תשכד).

יז. * בליל שבועות כשיושבים בצוותא ולומדים כל הלילה ומגשים מידי פעם תה, קפה וכו', יש לברך על כל סוג ברכה ("שהכל", "מזונות", "העץ" וכו') פעם אחת, וברכה זו פוטרת את כל השתיות והאכילות של כל הלילה אע"פ ששוהים יותר משעה וחצי בין כיבוד לכיבוד.

* ולעניין ברכה אחרונה אם אכל שיעור והתחייב בברכה אחרונה, אם שוהה יותר מ-72 דקות עד לכיבוד הבא יברך ברכה אחרונה, ואע"פ שמברך ברכה אחרונה אם דעתו להמשיך לאכול אינו מברך שוב ברכה ראשונה (ילקו"י קס, שו"ת יח"ד ח"ו סי' יא). [ולעניין ברכה אחרונה אם אכל שוב שיעור צריך לברך שוב ברכה אחרונה].

* אם נכנס לשירותים או יצא מחוץ לפתח ביה"כ במהלך הלילה וכשחוזר רוצה להמשיך לאכול:

☑ אם היה באמצע אכילת פירות או שתיה וכי"ב - צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה (הליכות עולם ח"ב עמ' מד, חזו"ע יו"ט עמ' שיא, אמונא הרש"ל יצחק יוסף כתב בעין יצחק ח"ב עמ' תקג-תקד כתב שהרש"ל עובדיה יוסף חזר בו שלא לכבד שוב, אך בילקוט יוסף החדש תשע"ט הל' שבועות וספירת העומר סי' תל"ב עמ' תרנב הביא מחלוקת בזה ולא פסק בזה וכתב עוד שהרש"ל לא לאת ממחלוקת יאלא לחוץ וישב פנימה ואז יבדק, ולאו כתבנו מה שכתב הרש"ל עובדיה יוסף).

☑ אם היה באמצע אכילת מזונות [עוגה וכי"ב] או פירות משבעת המינים [אף בפחות מכזית] אינו צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה (קס עמ' מב). [וכשיצא החוצה וחוזר המברך יש לו על מה לסמוך (קס)].

☑ אם אכל פחות משיעור כזית ויצא לחוץ וחזר והשלים אכילתו לכזית, הכל מצטרף לחיוב ברכה אחרונה אם מתחילת ועד סוף אכילתו עברו לא יותר מ-7.5 דקות (קס עמ' מא).

יח. אם נרדם בתיקון ליל שבועות בישיבה כחצי שעה וכדו' הרי:

* לעניין ברכת התורה - נחשבת כשינת עראי ואינו צריך לשוב ולברך "ברכת התורה" (ש"ע סי' מז ס"י משנ"ב ס"ק כג) * לעניין נטילת ידיים - נחשבת כשינת ארעי, אך מחייבת נטילת ידיים ללא ברכה (ילקו"י (ח) אור"ח סי' א-ז עמ' שכה-שכו והא"ש מרדכי שמשכיר ח"ב עמ' לח-לט, אור לציון ח"ב פ"א ס"י) * לעניין אכילה ושתיה - אינו נחשב להפסק ואינו צריך לשוב ולברך (הלכה כדורה סי' קעח ס"כא, ברכת ה' לגר"מ לוי ח"ג פ"א ס"כו).

חצי יום של תורה ביום חג השבועות בבי"כ החיד"א רח"י יצחק הנשיא 22 אזור ג' אשדוד החל מ-13:30 בצהריים
מנחה, הרב ברוך כהן, הרב אליהו כהן, הרב בנימין משיח, הרב שמואל אלום, הרב יהודה סבח, הרב יוחאי יפרח
הרב יעקב לייפער, הרב פנחס קריסיפין. 19:18 מנחה, אחד הרבנים עד ערבית.